

Spis treści

ROZDZIAŁ 1. Współczesna przestępczość – uwarunkowania i konsekwencje. Dylematy reakcji społecznej (<i>Anna Kossowska</i>)	9
ROZDZIAŁ 2. Uzależnienia – alkoholizm, narkomania, palenie tytoniu. Profilaktyka, terapia i resocjalizacja (<i>Czesław Cekiery</i>)	20
2.1. Alkohol, alkoholizm, alkoholik	21
2.1.1. Pojęcia i rodzaje alkoholu	21
2.1.2. Rys historyczny picia alkoholu	22
2.1.3. Szkodliwe skutki nadużywania alkoholu	24
2.1.4. Ocena etyczno-moralna	28
2.1.5. Profilaktyka, terapia, resocjalizacja	29
2.1.6. Fakty i mity o alkoholu i alkoholikach	31
2.2. Narkotyki, narkomania, narkoman	32
2.2.1. Pojęcie i podział narkotyków	33
2.2.2. Rys historyczny narkomanii	34
2.2.3. Szkodliwe skutki zażywania narkotyków	36
2.2.4. Ocena etyczno-moralna narkomanii	44
2.2.5. Profilaktyka, terapia, resocjalizacja	44
2.3. Tytoń, nikotynizm, palenie	46
2.3.1. Pojęcie i podział uzależnienia tytoniowego	46
2.3.2. Historia	49
2.3.3. Szkodliwe skutki palenia	50
2.3.4. Ocena etyczno-moralna palenia	52
2.3.5. Profilaktyka, terapia, resocjalizacja	53
2.3.6. Mity dotyczące palenia	54
ROZDZIAŁ 3. Przemoc w rodzinie (<i>Irena Pospiszyl</i>)	57
3.1. Definicja	57
3.2. Rozmiary zjawiska przemocy	59
3.3. Cykl przemocy	60
3.4. Objawy przemocy	60
3.4.1. Objawy fizyczne	61
3.4.2. Objawy emocjonalne	62
3.4.3. Objawy społeczne	62
3.4.4. Objawy seksualnego wykorzystywania dziecka	63
3.5. Skutki przemocy	64

3.5.1. Reakcja ofiar na przemoc	64
3.5.2. Zachowanie sprawcy po wystąpieniu przemocy	65
3.5.3. Uraz psychiczny	65
3.6. Wadliwe przejawy przystosowania ofiar przemocy	68
3.6.1. Mechanizm błędnego koła	68
3.6.2. Wyuczona bezradność	69
3.6.3. Efekt „psychologicznej pułapki”	69
3.6.4. Syndrom sztokholmski	70
3.7. Przeciwdziałanie i zapobieganie przemocy w rodzinie	71
3.7.1. Oddziaływanie skierowane na sprawcę przemocy	72
3.7.2. Oddziaływania skierowane na ofiary	74
3.7.3. Oddziaływania skupione na rodzinie	75
3.7.4. Oddziaływania skupione na dzieciach	76
3.8. Prawna ochrona jednostek przed przemocą	76
3.9. Instytucjonalne formy pomocy ofiarom przemocy domowej	79

ROZDZIAŁ 4. Profilaktyka i środki probacyjne w praktyce resocjalizacyjnej (*Andrzej Bałandynowicz*)

4.1. Profilaktyka przestępczości nieletnich	81
4.2. Filozofia probacji – ogólna prezentacja zagadnienia	86
4.3. Działalność probacyjna jako kontrola, opieka i zmiana społeczna będąca resocjalizacją wspierającą z udziałem społeczeństwa	92
4.4. Rozwój konceptualizacji środków probacyjnych i ukonstytuowanie się metod resocjalizacyjnych	100
4.4.1. Casework jako podstawowa strategia i procedura oddziaływania resocjalizacyjnego w warunkach probacji	100
4.4.2. Terapia grupowa, praca środowiskowa i opieka rezydencjalna	103
4.4.3. Praktyka pracy resocjalizacyjnej w warunkach probacji na podstawie podejścia systemowego	109
4.5. Reguły usprawnienia praktyki resocjalizacyjnej na podstawie środków profilaktycznych i probacyjnych	116

ROZDZIAŁ 5. Specjalistyczne programy korekcyjno-resocjalizacyjne

5.1. Oddziaływanie korekcyjne wobec alkoholików w warunkach izolacji penitencjarnej (<i>Mariusz Sztuka</i>)	123
5.1.1. Społeczność więźniów – miejsce współwystępowania wykolejenia przestępczego i problemów alkoholowych	123
5.1.2. Teoretyczne przesłanki psychokorekcji więźniów alkoholików	126
5.1.3. Zjawiska alkoholizmu i wykolejenia przestępczego w kontekście poznawczego funkcjonowania człowieka	128
5.1.4. Funkcjonalność programu Anonimowych Alkoholików w warunkach izolacji penitencjarnej	133
5.1.5. Terapia uzależnienia od alkoholu jako funkcja administracji penitencjarnej	139
5.2. Leczenie i resocjalizacja osób wykorzystujących seksualnie dzieci (<i>Zbigniew Izdebski</i>)	144
5.2.1. Kim jest pedofil? Kto dopuszcza się przemocy seksualnej wobec dzieci?	145
5.2.2. Leczenie sprawców wykorzystywania seksualnego dzieci	148
5.2.3. Recydywa seksualna wśród przestępców seksualnych – implikacje dla polityki resocjalizacyjnej	150

5.2.4. Skuteczność programów resocjalizacji przestępców seksualnych	152
5.2.5. Program SOTP jako przykład programu terapeutycznego dla sprawców przemocy seksualnej	156
5.2.6. Diagnoza sprawcy przemocy seksualnej wobec dziecka – klucz do skuteczności leczenia	158
5.3. Terapia w resocjalizacji (<i>Katarzyna Sawicka</i>)	163
5.3.1. Model wychowania terapeutycznego	164
5.3.2. Psychoterapia w resocjalizacji dorosłych	166
5.3.3. Psychoterapia dzieci niedostosowanych społecznie	171
5.3.4. Socjoterapia jako procedura psychokorekcyjna	173
5.3.5. Treningi umiejętności społecznych i psychologicznych	177
ROZDZIAŁ 6. Readaptacja społeczna i reorganizacja środowisk lokalnych jako warunek skuteczności oddziaływań resocjalizacyjnych	182
6.1. Proces readaptacji społecznej i jego istota (<i>Wiesław Ambrozik</i>)	182
6.2. Czynniki społecznej readaptacji byłych przestępców (<i>Wiesław Ambrozik</i>)	184
6.2.1. Wykolejenie społeczne i poziom resocjalizacji	184
6.2.2. Stygmatyzacja i destygmatyzacja	187
6.2.3. Wsparcie, pomoc, wzmocnienie i integracja	188
6.2.4. Problem upodmiotowienia byłych przestępców	193
6.2.5. Potrzeba reorganizowania się społeczności lokalnych na rzecz readaptacji byłych przestępców	194
6.3. Pomoc społeczna i pomoc postpenitencjarna jako wsparcie społecznej readaptacji skazanych. Pojęcia, geneza i rozwój (<i>Piotr Stępniaik</i>)	196
6.4. Pomoc postpenitencjarna i społeczna readaptacja w świetle rozwiązań prawnych (<i>Piotr Stępniaik</i>)	203
6.5. Opieka i pomoc udzielana nieletnim w usamodzielnieniu (<i>Piotr Stępniaik</i>)	213
ROZDZIAŁ 7. Rola i zadania kadry resocjalizacyjnej (<i>Henryk Machel</i>)	217
7.1. Personel resocjalizacyjny	217
7.1.1. Znaczenie personelu resocjalizacyjnego	217
7.1.2. Osobowość personelu resocjalizacyjnego	222
7.1.3. Kwalifikacje zawodowe – zagadnienie kompetencji	229
7.1.4. Zarządzanie personelem resocjalizacyjnym	230
7.1.5. Etyka zawodowa – ważniejsze zagadnienia	236
7.2. Typy środowiska i rodzaje instytucji resocjalizacyjnych a kompetencje personelu	238
7.3. Profilaktyczno-resocjalizacyjna rola kuratorów sądowych	241
7.4. Personel służby więziennej – specyfika zawodu	242
7.5. Zagrożenia personelu resocjalizacyjnego	244
7.5.1. Informacje ogólne	244
7.5.2. Zjawisko wypalenia zawodowego	245
Bibliografia	248
Indeks nazwisk	260
Indeks rzeczowy	265